

Informatiebericht SUA

Van	IND / SUA
Auteur(s)	10.2.e
Telefoonnummer	10.2.e
Nummer & Titel	IB 2019/81 Ambtshalve toets schrijnende situatie
Kenmerk (digijust)	2581022
Hoofdtak	Asiel / Regulier
InformIND Thema	afschaffen discretionaire bevoegdheid / ambtshalve toets schrijnendheid / artikel 3.6ba Vb
Relatie met	
Geldig vanaf	31 juli 2019
Geldig tot en met	30 januari 2022

1. Aanleiding

In de [Kamerbrief](#) van 29 januari 2019 heeft de Staatssecretaris aangegeven dat de discretionaire bevoegdheid komt te vervallen. In plaats daarvan wordt HIND gemandateerd met de bevoegdheid om tijdens de eerste aanvraagprocedure ambtshalve een verblijfsvergunning regulier op schrijnende omstandigheden te verlenen. Dit is vastgelegd in artikel 3.6ba, eerste lid, Vb. In dit informatiebericht wordt uitgelegd hoe moet worden omgegaan met deze nieuwe bevoegdheid.

Daarnaast zijn er een aantal categorieën gecreëerd voor groepen die op grond van artikel 3.4, vierde lid, Vb 3.48, derde lid, onder b, Vb en 3.51, derde lid, Vb een verblijfsvergunning op (niet-) tijdelijk humanitaire gronden kunnen krijgen. Zie hiervoor respectievelijk artikel 3.16a VV en artikel 3.24aa, eerste en tweede lid, VV.

2. Verwachting

SUA zal dit IB voor het eind van het jaar vervangen door een openbare Werkinstructie.

3. Inhoud/Toelichting

3.1 Juridisch kader

In artikel 3.6ba, eerste lid, Vb staat:

Tot het moment waarop de beslissing op een eerste in Nederland ingediende aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd of een eerste in Nederland ingediende aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd onherroepelijk is geworden, kan ambtshalve een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd worden verleend onder een andere beperking dan voorzien in artikel 3.4, eerste lid, indien sprake is van een schrijnende situatie die gelegen is in een samenstel van bijzondere omstandigheden die de vreemdeling betreffen.

De nadere uitwerking vind je terug in paragraaf B11/2.5 van de Vreemdelingen-circulaire.

3.2 In welke aanvragen ambtshalve toetsen aan een schrijnende situatie?

Alleen bij eerste in Nederland ingediende aanvragen toetst de IND aan een schrijnende situatie in de zin van artikel 3.6ba Vb. In een tweede of opvolgende aanvraag kan een vreemdeling derhalve nooit meer in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning op grond van schrijnende omstandigheden.

De IND toetst niet ambtshalve aan een schrijnende situatie in de zin van artikel 3.6ba Vb bij:

- Tweede/opvolgende aanvragen;
- Als het niet een aanvraag voor bepaalde tijd betreft;
- MVV/TEV aanvragen voor een vreemdeling die in het buitenland verblijft;
- Verlengingen en intrekkingen;
- Als de aanvraag buiten behandeling wordt gesteld;
- Vreemdelingen op wie de Dublinverordening van toepassing is (zie 4.3.1);
- Indien er sprake is van NV of OO signalen (zie 3.2.1);
- Als je de aanvraag inwilligt op basis van het gevraagde doel of een resttoets.

Zie hiervoor ook het stroomschema in de bijlage.

Indien er in de eerste in Nederland ingediende aanvraag niet ambtshalve aan een schrijnende situatie wordt getoetst (bijvoorbeeld bij Dublin), en de vreemdeling dient vervolgens een nieuwe aanvraag in (voor een verblijfsdoel waarbij normaliter wel ambtshalve aan artikel 3.6ba Vb wordt getoetst), dan wordt deze nieuwe aanvraag aangemerkt als een tweede aanvraag waarin we niet ambtshalve toetsen aan een schrijnende situatie.

Dus ongeacht of we bij een eerste in Nederland ingediende aanvraag wel of niet ambtshalve toetsen, deze aanvraag blijft aangemerkt als eerste aanvraag. Het gevolg is dat in een aantal situaties bij een vreemdeling dus nimmer getoetst zal worden of sprake is van een schrijnende situatie in de zin van art. 3.6 ba Vb.

Casus A:

Een vreemdeling heeft een ambtshalve afgeleide asielvergunning (na mvv) in het kader van nareis. Verlenging van de vva-bep wordt afgewezen, zonder toets aan schrijnende omstandigheden. Vervolgens vraagt de vreemdeling medisch aan. De aanvraag medisch wordt aangemerkt als de eerste in Nederland ingediende aanvraag. Bij deze aanvraag toets je ambtshalve aan schrijnende omstandigheden.

Casus B:

Een vreemdeling heeft een verblijfsvergunning regulier in het kader van gezinshereniging (na mvv). Na 5 jaar vraagt zij een sterker verblijfsdoel voor bepaalde tijd aan. Tijdens deze wijziging beperking, toets je ambtshalve aan schrijnende omstandigheden. Let op: als de vreemdeling niet mvv-plichtig is en een vvr-aanvraag heeft ingediend, wordt die aanvraag gezien als eerste aanvraag.

Casus C:

Een vreemdeling heeft in 2018 een asielaanvraag ingediend die is afgewezen. Hiertegen is geen beroep aangetekend. Vervolgens dient de vreemdeling na 1 mei 2019 een aanvraag medisch in, en vult zijn aanvraag aan met bijzondere omstandigheden. Omdat dit geen eerste aanvraag is, worden de bijzondere omstandigheden niet ambtshalve getoetst. De vreemdeling komt niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning op grond van 3.6ba Vb.

Casus D:

Een vreemdeling dient in mei 2019 een asielaanvraag in. Tijdens het nader gehoor komen er schrijnende omstandigheden naar voren waardoor de vreemdeling in aanmerking zou kunnen komen voor een verblijfsvergunning conform 3.6ba Vb. Uit het asielrelaas blijkt dat de vreemdeling ook een inwilliging kan krijgen op grond van zijn asielaanvraag. De vreemdeling krijgt dan een inwilliging op asiel, en niet op artikel 3.6ba Vb.

3.2.1 Nationale veiligheid, ongewenstverklaring en inreisverbod

Zoals ook in de paragraaf B11/2.5 van de Vc staat, worden aanvragen van vreemdelingen die een gevaar vormen voor de nationale veiligheid, niet ambtshalve getoetst aan schrijnende omstandigheden. Indien er een ongewenstverklaring is opgelegd, of een inreisverbod ligt, wordt er ook niet ambtshalve getoetst aan schrijnende omstandigheden.

3.3. Welke bijzondere omstandigheden kunnen worden meegewogen?

3.3.1 Omstandigheden die zich hebben voorgedaan in Nederland

Omstandigheden die zich in het land van herkomst, of onderweg tijdens de reis naar Nederland hebben voorgedaan, worden in beginsel niet meegewogen in de beslissing of er sprake is van schrijnende omstandigheden. De toets is dus niet te vergelijken met bijvoorbeeld de asieltoets. Eventuele gevolgen die voortvloeien uit situaties die zich buiten Nederland hebben voorgedaan, worden wel meegewogen in de toets. Denk hierbij ook aan psychische problematiek door wat de vreemdeling heeft meegemaakt gedurende zijn verblijf buiten Nederland.

Casus E:

Een vreemdeling breekt in Syrië zijn been, eenmaal in Nederland gaat het tijdens de asielprocedure ontsteken. Hoewel het been reeds gebroken was in het land van herkomst, is de ontsteking wel een omstandigheid die wordt meegewogen in de beslissing.

3.3.2 Omstandigheden die zich hebben voorgedaan buiten Nederland

Indien iemand een regulier verblijfsdoel aanvraagt, en louter bijzondere omstandigheden aandraagt die met het land van herkomst te maken hebben, kun je de vreemdeling doorverwijzen naar asiel. Daar worden deze omstandigheden immers getoetst.

In uitzonderlijke gevallen kan er echter reden zijn om de ogen niet geheel te sluiten voor de omstandigheden in het land van herkomst, of die zich zullen voordoen als betrokkene moet terugkeren naar zijn land van herkomst. Die zijn dan niet als zodanig beslissend, maar kunnen soms wel net de doorslag geven in de weging van de schrijnende situatie. Hierbij kun je denken aan gehandicapte kinderen die in het land van herkomst niet de juiste hulp kunnen ontvangen. De situatie in het land van herkomst kan dus relevant zijn. In zulke zaken, waarin er veel bijzondere omstandigheden spelen, kun je snel opschalen naar het MDT. Op die manier kan er ook het nodige advies worden ingewonnen.

3.3.3 Voorbeelden bijzondere omstandigheden

Hieronder worden een aantal omstandigheden genoemd die meegewogen kunnen worden. Let op, dit is geen uitputtende lijst. Of er sprake is van een schrijnende situatie als bedoeld in artikel 3.6ba Vb hangt af van de individuele omstandigheden van de casus.

Ernstige medische problemen

Medische omstandigheden worden betrokken bij de vraag of iemand zich in een schrijnende situatie bevindt. Hierbij is allereerst van belang hoe ernstig de medische problematiek is. Dat wil niet zeggen dat minder ernstige medische problematiek niet mee wordt genomen. Ook een element dat van belang kan zijn is het feit dat meerdere gezinsleden te maken hebben met medische problematiek. Medische problematiek kan, samen met andere bijzondere omstandigheden leiden tot een schrijnende situatie. De praktijk leert dat deze omstandigheden regelmatig

worden aangedragen. Indien nodig, kan er een BMA-advies worden aangevraagd op advies van het MDT SZ.

Overlijden in Nederland van een gezinslid van de betrokken vreemdeling

Indien gedurende het verblijf in Nederland een gezinslid komt te overlijden, is dit een relevante omstandigheid bij de beoordeling van een schrijnende situatie. Zeker als het gezinslid in Nederland is begraven. De zwaarte van deze omstandigheid hangt ook hierbij wederom af van de individuele omstandigheden van het geval. Tevens is van belang wat de oorzaak is van het overlijden. Indien sprake is van een ongeval waarbij ook nog sprake is van enige rol van Nederlandse overheid (bijvoorbeeld een ongeval op een COA locatie) weegt de omstandigheid dat er een familielid in Nederland is overleden, nog zwaarder in het voordeel van betrokkene mee.

Gender-gerelateerde aspecten

Bij gender-gerelateerde aspecten kun je denken aan eerwraak of huiselijk geweld. Deze omstandigheden kunnen tot een schrijnende situatie leiden. Onderzoek hierbij de ernst van de situatie. Indien dit de enige omstandigheid is die wordt aangedragen, komt de vreemdeling niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning op schrijnende omstandigheden. Je kunt de vreemdeling erop wijzen dat hij/zij een reguliere aanvraag voor gender-gerelateerde aspecten kan indienen.

Traumatiserende ervaringen die in Nederland hebben plaatsgevonden

Bij traumatiserende ervaringen die in Nederland hebben plaatsgevonden kan je denken aan rampen of heftige gebeurtenissen. Deze omstandigheden kunnen worden meegenomen bij de beoordeling of er sprake is van een schrijnende situatie. Een voorbeeld hiervan kan een terroristische aanslag zijn.

Langdurig rechtmatig verblijf in Nederland

In tegenstelling tot het beperkt meenemen van omstandigheden die zich voordoen tijdens onrechtmatig verblijf bij de toets aan een schrijnende situatie, kan langdurig rechtmatig verblijf wel in het voordeel van de vreemdeling meewegen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een vreemdeling die jaren op grond van een geldige vvr bij zijn partner heeft verbleven. Indien zich in die periode schrijnende omstandigheden hebben voorgedaan, moet dit worden meegenomen in de beslissing.

3.3.4 Voorbeelden

Hieronder worden twee casussen besproken:

Casus F:

Iemand uit Ethiopië wordt tijdens de reis naar Nederland in Libië verkracht. Zij raakt hierdoor zwanger. In Nederland verliest zij het kind tijdens de rust- en voorbereidingstijd door een onveilige trap op een COA-locatie. Daarnaast heeft ze te kampen met psychische problemen door de gebeurtenissen in Libië. Ze vraagt hier asiel aan.

Omdat dit haar eerste aanvraag is, toetsen we aan bijzondere schrijnende omstandigheden. De gebeurtenissen in Libië wegen niet mee in deze toets. Deze hebben immers buiten Nederland plaatsgevonden. De psychische stoornissen die hieruit voortvloeien, wegen we wel mee als bijzondere omstandigheid. Het overlijden van het gezinslid is ook een bijzondere omstandigheid. Hierbij kan nog onderzocht worden of het kind in Nederland is begraven, en het graf wordt bezocht. Door het samenstel van deze bijzondere individuele omstandigheden kan deze zaak in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning op grond van artikel 3.6ba Vb.

Casus G:

Een ernstig ziek minderjarig kind wordt in Nederland achtergelaten zonder documenten of verblijf. De ouders zijn mob, en het kind staat onder toezicht van Nidos. De pleegouder vraagt op grond van artikel 8 EVRM verblijf aan voor het kind. Omdat er echter geen documenten zijn, en geen toestemming van de ouders, komt het kind niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning op grond van dit reguliere verblijfsdoel. Omdat dit de eerste aanvraag is, toetsen we ook aan schrijnende omstandigheden. Het achterlaten van dit kind is een bijzondere omstandigheid. Het is onwenselijk dat dit kind zonder verblijfsrecht in Nederland verblijft. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat er geen zicht is op terugkeer. De RvK moet bij deze beslissing worden betrokken. Deze situatie kan leiden tot het verlenen van een verblijfsvergunning op grond van artikel 3.6ba Vb.

3.4 Toetsing schrijnende situatie

Of de bijzondere omstandigheden leiden tot een 'schrijnende situatie' in de zin van artikel 3.6ba Vb hangt af van het een samenstel van deze bijzondere, individuele omstandigheden.

Alle aangedragen omstandigheden moeten aan een aantal vereisten voldoen. Zo moeten ze niet passen in het reguliere beleid. Als een vreemdeling omstandigheden aandraagt die toezien op een omstandigheid waar al een regulier verblijfsdoel voor bestaat (zoals bijvoorbeeld medisch), dan kun je de vreemdeling wijzen op dit reguliere kader.

Daarnaast moet het een samenstel van bijzondere omstandigheden betreffen. Hierbij geldt het adagium: één omstandigheid is geen omstandigheid. De combinatie van deze bijzondere omstandigheden moeten leiden tot een schrijnende, onvoorziene, individuele situatie. Bijvoorbeeld: het enkele feit dat iemand een gezinslid heeft verloren in Nederland is onvoldoende.

De term bijzonder moet zo worden geïnterpreteerd dat het niet-alledaagse omstandigheden betreffen. Als iemand bijvoorbeeld een vinger heeft gebroken tijdens een rugbywedstrijd, dan is dit niet bijzonder.

3.4.1 Contra-indicaties

Bij de beoordeling of sprake is van een schrijnende situatie als bedoeld in artikel 3.6ba Vb, moeten altijd de volgende contra-indicaties worden meegewogen:

- Gevaar voor de openbare orde;
- Identiteitsfraude of twijfel aan de identiteit van de vreemdeling;
- Niet rechtmatig verblijf in de zin van artikel 8 Vw.

Bij openbare orde wordt aangesloten bij het kader van regulier. Zie hiervoor artikel 3.77 Vb, 3.78 Vb en B1/4.4 Vc. Indien er 1F signalen zijn, moet je deze signaleringen onderzoeken. Bijzondere omstandigheden die zich voordoen tijdens onrechtmatig verblijf, worden beperkt meegenomen. Let op, de contra-indicaties hoeven niet te betekenen dat iemand niet in aanmerking kan komen voor een verblijfsvergunning op grond van artikel 3.6ba Vb. Dit wordt per casus individueel beoordeeld.

3.4.2 Identiteit

De vreemdeling moet zijn of haar identiteit aantonen. Twijfel aan identiteit is een contra-indicatie. Denk hierbij aan identiteitsfraude, meerdere aliassen, valse

identificerende documenten, onjuiste HIS beantwoording, etc. Dit is een contra-indicatie die moet worden meegewogen.

3.5 Belangen van het kind

Bij het nemen van de beslissing waarbij de situatie van een kind meespeelt, dient gewicht te worden toegekend aan het belang van het kind. Bij het nemen van de beslissing kunnen ook andere belangen doorslaggevend zijn, maar dan is het belangrijk dat wordt uitgelegd waarom andere belangen prevaleerden boven het belang van het kind. Het belang van het kind is overigens in eerste instantie al onderdeel van de (rest)toets of sprake is dat verblijf kan worden verleend in het kader van artikel 8 EVRM. Als een vreemdeling in aanmerking komt voor verblijf op grond van artikel 8 EVRM wordt niet getoetst aan artikel 3.6ba Vb. Om de belangen van het kind te waarborgen kan de Raad voor de Kinderbescherming deelnemen aan het MDT Schrijnende Zaken. (zie hiervoor ook 4.3)

4. Hoe te handelen (procedurele aspecten)

4.1 Wanneer Herstel verzuim bieden

Er bestaat geen overgangsrecht. Daarom zal de vreemdeling bij lopende aanvragen nog niet altijd zijn gevraagd naar bijzondere, schrijnende omstandigheden. Ook bij nieuwe aanvragen kan de vreemdeling een verouderd aanvraagformulier hebben ingediend. Dat laat echter onveranderd, dat het aan de vreemdeling is om zijn bijzondere omstandigheden aan te dragen, de bewijslast ligt immers bij de vreemdeling. In lopende zaken, is het niet de bedoeling om speciaal herstel verzuim te bieden om te vragen naar bijzondere omstandigheden.

Indien je een incomplete zaak hebt waarin je nog herstel verzuim moet bieden en er is op het aanvraagformulier nog nooit gevraagd naar bijzondere omstandigheden, dan moet je in deze brief de vreemdeling in de gelegenheid stellen zijn of haar bijzondere schrijnende omstandigheden aan te dragen. Gebruik hiervoor de nieuwe bouwstenen. Hetzelfde geldt als je een gehoor afneemt met de vreemdeling. Stel dan ook een vraag of er sprake is van een schrijnende situatie die is gelegen in een samenstel van bijzondere omstandigheden.

4.2 Zaken voorleggen aan het MDT SZ

Indien je meent dat een vreemdeling in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning op grond van schrijnende omstandigheden, moet je deze zaak voorleggen aan het Multi Disciplinair Team Schrijnende Zaken (MDT SZ). Het MDT SZ bestaat uit de IND en, naar gelang de zaak, andere ketenpartners (zoals de Raad voor Kinderbescherming indien er minderjarige kinderen bij de casus betrokken zijn). Neem voordat je een zaak voorlegt aan het MDT SZ, altijd contact op met je senioren. Het MDT SZ adviseert HIND over de zaak. HIND neemt uiteindelijk de beslissing.

Een zaak voorleggen aan het MDT SZ kan gevolgen hebben voor je beslistermijn. Het voorleggen kan een reden zijn om een asielzaak VA te sturen. Bij reguliere verblijfsdoelen kun je contact opnemen met de vreemdeling/gemachtigde om tot een nieuwe termijnbelofte te komen. Leg deze afspraken altijd vast in INDiGO.

Je kunt een zaak voorleggen aan het MDT SZ door te mailen naar %MDTSchrijnendeZaken

4.2.1 Advies

Het MDT SZ kan beslissen dat er nader onderzoek nodig is om een zaak zorgvuldig te kunnen beoordelen. Hiervoor kan er deskundigenadvies worden ingewonnen bij

instanties die we ook in de vreemdelingenketen gebruiken. Denk hierbij aan het BMA, NIFP en de RvK.

4.3 Bijzondere procedures

4.3.1 Dublin

Als op een vreemdeling de Dublinverordening van toepassing is, is paragraaf 3.2 van toepassing en wordt er niet ambtshalve getoetst aan artikel 3.6ba Vb. Dit geldt dus zowel voor asielzoekers wiens aanvraag in de Dublinprocedure wordt afgedaan als voor reguliere procedures van vreemdelingen op wie de Dublinverordening van toepassing is (zie de toelichting bij B11/2.5 zoals gewijzigd per 1 augustus 2019, WBV 2019/10). Indien de afwijzing in de Dublinprocedure nog niet onherroepelijk is geworden maar er is besloten de Dublin procedure voortijdig te beëindigen en de asielaanvraag van de vreemdeling alsnog te behandelen in de nationale asielprocedure, stroomt de vreemdeling in de AA/VA waarin er wel getoetst wordt aan schrijnende omstandigheden.

4.3.2 Slachtoffers mensenhandel (humanitair-tijdelijk)

Voor aanvragen tot het verlenen van een verblijfsvergunning humanitair tijdelijk op grond van het beleid in B8/3 Vc geldt een afwijkende aanvraagprocedure. De kennisgeving van de aangifte mensenhandel wordt ambtshalve aangemerkt als aanvraag (er is dus geen aanvraagformulier) en er wordt binnen een streeftermijn van 24 uur beslist op de aanvraag. De aanvraag wordt in de meeste gevallen ingewilligd, tenzij sprake is van contra-indicaties zoals openbare orde. Mocht er sprake zijn van een afwijzing, dan toets je in deze gevallen wel ambtshalve aan artikel 3.6ba Vb.

4.3.3 Slachtoffers mensenhandel op wie de Dublinverordening van toepassing is

Voor vreemdelingen op wie de Dublinverordening van toepassing is, geldt met ingang van 1 augustus een aanvullende voorwaarde: er wordt enkel een verblijfsvergunning verstrekt wanneer het OM aangeeft dat de aanwezigheid van de vreemdeling noodzakelijk is in Nederland.

Wanneer het OM aangeeft dat de aanwezigheid van de vreemdeling in Nederland niet noodzakelijk is, wordt de aanvraag afgewezen. In het afwijzende besluit hoeft niet aan artikel 3.6ba Vb getoetst te worden. Immers, er is ofwel sprake van een tweede aanvraag (wanneer de vreemdeling eerder een asielaanvraag heeft ingediend) ofwel de vreemdeling valt onder de uitzondering opgenomen in B11/2.5 Vc (op de vreemdeling is de Dublinverordening van toepassing).

4.3.4 Aanvragen via erkende referenten

De aanvraagformulieren van aanvragen die via een erkende referent worden ingediend, zijn niet aangepast op de wijziging. Indien een vreemdeling via de erkende referentenprocedure een eerste aanvraag in Nederland doet, en deze aanvraag niet in aanmerking komt voor een inwilliging, moet de vreemdeling in de gelegenheid gesteld worden om bijzondere omstandigheden aan te dragen door bijvoorbeeld herstel verzuim te bieden.

4.4 Toetsingsvolgorde

Ambtshalve toetsen aan bijzondere schrijnende omstandigheden is in beginsel de laatste toets die je meeneemt in je beslissing, alleen de toets aan artikel 64 Vw komt later. Als iemand in aanmerking komt voor verblijf op grond van een andere resttoets, komt diegene niet voor een verblijfsvergunning op grond van artikel 3.6ba Vb in aanmerking.

5. Afstemming

Dit informatiebericht is afgestemd met A&B, RVN, JZ en DMB.